

Niina Huhtala

KEHITETÄÄN VANHEMPAINILTOJA YHDESSÄ:
KYSELY VANHEMMILLE KALEVAN PÄIVÄKODISSA

Sosiaalialan koulutusohjelma

2016

KEHITETÄÄN VANHEMPAINILTOJA YHDESSÄ: KYSELY VANHEMMILLE KALEVAN PÄIVÄKODISSA

Huhtala, Niina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Huhtikuu 2016
Ohjaaja: Pamppunen, Seppo
Sivumäärä: 42
Liitteitä: 3

Asiasanat: Vanhempainilta, kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus

Kartoittavana opinnäytetyönäni oli kyselylomakkeen avulla saada kehittämisideoita vanhemmilta vanhempainiltoihin Kalevan päiväkodissa. Opinnäytetyö sai alkunsa päiväkodin johtajan toiveesta. Kalevan päiväkodissa järjestetyissä vanhempainilloissa vanhempien osallistuminen on välillä ollut niukkaa ja toiveena oli kehittää vanhempainiltoja niin, että osallistujamääriä saataisiin nostettua. Kehittämisideoiden avulla oli myös tarkoitus saada vanhempainiltoihin jotakin uutta sisällöllisesti tai itse vanhempainiltojen toteuttamiseen.

Vanhempainillat sisältävät yleensä tietoa ajankohtaisista asioista päiväkodissa sekä päiväkodin toimintatavoista. Se on osa kasvatuskumppanuutta, jota päiväkodin työntekijät tekevät kokoajan yhteistyössä lasten vanhempien kanssa. Vanhempainillat ovat niitä hetkiä kun on mahdollisuus yhdessä lasten vanhempien kanssa keskustella yleisistä käytännöistä ja toimintatavoista päiväkodissa. Erityisesti uusien lasten vanhemmat saavat yleensä paljon tietoa päiväkodista vanhempainilloissa.

Tavoitteena oli tehdä kyselylomake vanhemmille, jossa oli mahdollisuus antaa kehittämisideoita tulevia vanhempainiltoja ajatellen. Kyselylomakkeen sekä käyttämäni kirjallisuuden avulla oli tarkoitus tehdä pienimuotoinen opas Kalevan päiväkodin henkilökunnalle. Opas sisälsi kehittämisideoita tulevia vanhempainiltoja varten.

Kehittämisideoita sisältävän oppaan kokoamiseen käytin kyselylomakkeiden vastauksia, aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä muutamia internetsivuja, joiden linkit löytyvät oppaasta.

Valmis opas toimitettiin sekä sähköisenä että paperiversiona Kalevan päiväkotiin. Kalevan päiväkodin henkilökunta voi hyödyntää jatkossa oppaan kehittämisideoita suunnitellessaan vanhempainiltoja.

IMPROVING PARENT'S MEETING TOGETHER: SURVEY FOR PARENTS AT KINDERGARTEN KALEVA

Huhtala, Niina
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services
April 2016
Supervisor: Pamppunen, Seppo
Number of pages: 42
Appendices: 3

Keywords: Parent's meeting, co-parenting, early childhood education

My charting final project was with the questionnaires to get improving ideas from the parents to the parent's meetings at the Kaleva kindergarten. My final project idea came from the principal of the kindergarten wish. The amount of parent's participations on the parent's meetings at the Kaleva kindergarten has been sometimes very low and the wish was to improve parent's meetings so that the amount of participations will rise. With the develop ideas were also purpose to get something new content to the parent's meeting or how to carry out the parent's meeting.

Parent's meeting contains usually facts of topical issues of kindergarten and what is the modus operandi at the kindergarten. That is part of co-parenting which the employees of the kindergarten make all the time together with children's parents. Parent's meetings are the moments when is the opportunity to discuss with the children's parents general practice and modus operandi at the kindergarten. Especially the parents of new children will get a lot of information from the kindergarten parent's meetings.

The target was to make a questionnaire to the parents, where was a possibility to give improvement ideas concerning for-coming parent's meetings. With this questionnaire and with the literature I used, there was a purpose to make a small-scale manual to the personnel of Kaleva kindergarten. The manual contains improving ideas for the for-coming parent's meetings. For the manual with improving ideas I used the answers of the questionnaire, literature which contains this subject and some web-sites, which links are listed in the manual.

The finished manual was delivered both electronic and paper versions to the Kaleva kindergarten. In the future the personnel of Kaleva kindergarten can use these ideas from the manual when planning parent's meetings.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	VARHAISKASVATUS	7
2.1	Varhaiskasvatuksen määritelmää.....	7
2.2	Päivähoito	8
2.3	Harjavallan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma	9
3	KASVATUSKUMPPANUUS	11
3.1	Mitä on kasvatuskumppanuus?.....	11
3.2	Kasvatuskumppanuuden tavoitteet	12
3.3	Kasvatuskumppanuuden rakentuminen	14
3.4	Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet.....	15
3.5	Haasteita kasvatuskumppanuudessa	17
3.6	Vanhempainillat varhaiskasvatuksessa.....	19
3.7	Vanhempien osallisuus	20
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	23
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	23
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	23
5.2	Aineiston keruu ja käytetty mittari	25
5.3	Tulosten analysointi	26
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	35
7	POHDINTA.....	37
7.1	Luotettavuuden ja eettisten asioiden arviointi	37
7.2	Yhteenveto	38
	LÄHTEET.....	41
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönäni oli tehdä kysely Kalevan päiväkodin lasten vanhemmille vanhempainiltojen kehittämistoiveista. Ajatus tämänkaltaiseen opinnäytetyöhön syntyi päiväkodin johtajalta. Olin suorittamassa viimeistä harjoitteluani Kalevan päiväkodissa, jossa otin opinnäytetyö-asian puheeksi. Itselläni oli ajatus hukassa opinnäytetyöideasta ja keskusteltuani Kalevan päiväkodin johtajan kanssa idea syntyi. Aihe vaikutti mielenkiintoiselta ja se palvelisi päiväkodin tarpeita sekä mahdollisuutta kehittää vanhempainiltoja jatkossa.

Vanhempainiltojen kehittäminen opinnäytetyönaiheena on tärkeä, koska kasvatuskumppanuuden vahvistaminen sekä kehittäminen ovat aina ajankohtaisia asioita. Opinnäytetyö osallistaa vanhempia, mutta luo myös mahdollisuuden päiväkodin henkilökunnalle tarttua uusiin kehittämisideoihin. Koska toive tämänkaltaisesta opinnäytetyönaiheesta tuli päiväkodin johtajalta, se on myös työelämälähtöinen ja palvelee päiväkodin sekä henkilökunnan tarpeita. Aihe alkoi kiinnostaa minua ja halusin ehdottomasti tehdä opinnäytetyöni, jonka tarkoitus on kehittää vanhempainiltoja vielä parempaan suuntaan.

Halusin tehdä sellaisen opinnäytetyön, josta lopulta valmistuu jonkinlainen tuotos, jota voidaan hyödyntää työelämässä. Tämän lisäksi oli selvää, että opinnäytetyönaiheeni tulee koskea varhaiskasvatusta, koska halusin saada lastentarhanopettajan pätevyyden. Koen tällä hetkellä päiväkotimaailman muutenkin sellaiseksi työkentäksi, jossa haluaisin tulevaisuudessa työskennellä. Olen suorittanut sekä ensimmäisen päiväkotiharjoitteluni että viimeisen Johtajuus- ja kehittämisosaamisen harjoitteluni Kalevan päiväkodissa, joten tuntui luontevalta tehdä opinnäytetyö sinne.

Kasvatuskumppanuus on suuri sekä merkityksellinen osa varhaiskasvatusta. Päiväkodin henkilökunnan sekä lasten vanhempien tekemä yhteistyö on erittäin tärkeää, jotta he yhdessä voivat kasvattaa lasta parhaalla mahdollisella tavalla. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen on erittäin tärkeää ja vanhempainillat ovat

yksi osa siitä. Kasvatusvastuun jakamista tärkeämmäksi tulee yhteistyö, jota kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi.

Päiväkodin henkilökunnan sekä lasten vanhempien saumaton yhteistyö on tärkeää sekä pyrkimys siihen, että molemmat osapuolet olisivat tyytyväisiä. Kyselyni avulla tarkoitukseni on myös osallistaa vanhempia ja antaa heille kyselyn kautta mahdollisuus vaikuttaa jatkossa päiväkodin vanhempainiltoihin sekä mahdollisesti kehittää vanhempainiltoja vielä parempaan suuntaan.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tehdä kysely vanhemmille vanhempainiltojen parantamisehdotuksista. Kyselyiden vastausten lisäksi tiedonhakuun käytin erilaista kirjallisuutta sekä internetsivustoja aiheeseen liittyen.

Kyselyn sekä aiheeseen liittyvän kirjallisuuden ja internetsivustojen pohjalta syntyy pienimuotoinen opas Kalevan päiväkodin henkilökunnalle. Opas sisältää kehittämisideoita tulevia vanhempainiltoja varten. Kalevan päiväkodin henkilökunta voi jatkossa käyttää opasta mahdollisesti suunnitellessaan tulevia vanhempainiltoja.

Opinnäytetyöni teoriaosuus tulee käsittelemään vanhempainiltoja, kasvatuskumppanuutta, varhaiskasvatusta sekä määrällisen kartoituksen tutkimustulokset.

2 VARHAISKASVATUS

2.1 Varhaiskasvatuksen määritelmää

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on lisätä vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksen palveluissa sekä varhaiskasvatushenkilöstön ammattitaitoa. Näiden lisäksi tavoitteena on lisätä moniammatillista yhteistyötä kaikkien niiden tahojen välillä, jotka tekevät yhteistyötä, jolla pyritään tukemaan lasta sekä perhettä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat valtakunnallisesti lasten kasvua, oppimista ja hyvinvointia edistävän kokonaisuuden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7.)

Yhteiskunnan järjestämä, tukema sekä valvoma varhaiskasvatus koostuu kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudesta. Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jota tapahtuu lasten eri elämänpiireissä. Sen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kehitystä, oppimista ja kasvua. Lasten vanhempien sekä hoitohenkilökunnan yhteistyö eli kasvatuskumppanuus on tärkeä osa varhaiskasvatusta, sillä se muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.)

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää ohjata ja opastaa lapsia yksilöinä kasvamaan kohti aikuisuutta. Jokaisen lapsen yksilöllisyyttä tulee kunnioittaa, henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Tällä mahdollistetaan jokaisen lapsen kasvu omana persoonallisena itsenään. Myös lapsuuden vaalimista sekä lapsuuden itsearvoista luonnetta tulee painottaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 13.)

Kuntakohtaiset varhaiskasvatuksen strategiset linjaukset on tärkeää tarkentaa kuntakohtaisesti, koska kunnat ovat erilaisia. Nämä strategiset linjaukset otetaan huomioon varhaiskasvatussuunnitelmia laadittaessa. Kunnilla on laajat mahdollisuudet organisoida varhaiskasvatuspalvelut perheitä parhaiten palvelevalla tavalla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7.)

2.2 Päivähoito

Suomessa käynnistyi lastentarha- ja seimitoiminta 1800-luvun loppupuolella ja tuolloin kehittyi päivähoitojärjestelmän juuret. 1800-luvulla päivähoitojärjestelmän tavoitteena oli tukea lasten kasvatusta sekä kohottaa perheiden kasvatuksen tasoa.

1960-luvulla naisten työssäkäynti alkoi lisääntyä jonka seurauksena keskustelu lasten päivähoitosta kasvoi. Keskustelussa olivat vastakkain yhteiskunnan tarjoaman lastenhoidon tarpeellisuus sekä äidin hoivan merkitys. Mittavimpana varhaiskasvatuksen hankkeista pidetään vuotta 1973, jolloin säädettiin laki lasten päivähoitosta. Lain myötä päivähoito määriteltiin kaikille tarvitseville tarkoitetuksi sosiaalipalveluksi. Lain voimaantulon myötä päivähoito irroitettiin myös kytkennistään vähävaraisuuteen sekä lastensuojeluun. (Alasuutari 2003, 24-25.)

Vuonna 1983 päivähoitolain tavoitepykälän lisääminen lakiin (304/1983) oli yksi merkittävimmistä muutoksista. Lain mukaan päivähoiton tulee tarjota lapsille lämpimät, turvalliset sekä jatkuvat ihmissuhteet ja tukea lapsen kehitystä niin tunne-elämän, fyysisen kuin sosiaalisen kehityksen osa-alueilla. Tämä edelleen voimassa oleva lain myötä tullut tavoite on laaja ja sen voidaan katsoa kattavan koko varhaiskasvatuksen. (Alasuutari 2003, 25.)

Päivähoitolain (451/1991) 1§:n mukaan lasten päivähoitolla tarkoitetaan hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, leikkitoimintana, perhepäivähoitona, tai muuna päivähoitotoimintana.

Päivähoiton järjestämisen tulee tapahtua niin, että se tarjoaa lapselle jatkuvan hoidon, sopivan hoitopaikan ja siihen vuorokauden aikaan, kun sitä tarvitaan. Säännös ei kuitenkaan tarkoita sitä, että vanhemmat voisivat määrätä kuntaa sitovalla tavalla, miten kunta järjestää hoidon.

Päivähoitolain 2A§:n mukaan päivähoiton tavoitteena on edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä yhdessä kotien kanssa sekä päivähoitossa olevien lasten kotien tukeminen näiden kasvatustehtävässä.

Puitteiltaan päivähoiton pitää tarjota toimintaa joka tukee lapsen kehitystä monipuolisesti sekä turvalliset, lämpimät ja jatkuvat ihmissuhteet. Lapsen sosiaalista, fyysistä ja tunne-elämän kehitystä tulee edistää päivähoitossa sekä tukea lapsen

älyllistä, esteettistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. (Suurnäkki & Kajanne 2001, 29.)

”Päivähoitoa on järjestettävä lain 11§:n mukaan kunnan järjestämänä tai kunnan valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on lisäksi huolehdittava siitä, että lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat saada lapselle kunnan järjestämän päivähoitopaikan sen ajan päätyttyä, jolta voidaan suorittaa sairausvakuutuslaissa tarkoitettua äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ja että lapsi voi olla päivähoidossa, kunnes hän siirtyy perusopetuslaissa tarkoitettuna oppivelvollisena perusopetukseen. Päivähoitoa on järjestettävä osa-aikaisesti silloin, kun lapsi ennen perusopetuslaissa tarkoitettua oppivelvollisuusiäkkä osallistuu esiopetukseen.” (Suurnäkki & Kajanne 2001, 31.)

2.3 Harjavallan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma

Neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee hoitopaikan, on lasten vanhempien tai muiden huoltajien täytettävä hakemus, jolla haetaan lapselle hoitopaikkaa. Kuntien velvollisuus on päivähoitolain mukaan järjestää alle kouluikäisille lapsille hoitopaikka. Hoitopaikka voidaan järjestää joko perhepäivähoitoon tai päiväkotiin. Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus hoitopaikkaan. (Harjavallan varhaiskasvatussuunnitelma 2010, 4.)

68,70% eli 283 lasta on järjestetyn varhaiskasvatuksen piirissä tällä hetkellä. Hoitopaikat jakaantuvat seuraavasti:

- *Perhepäivähoito 17%*
- *Peruspäiväkodit 51%*
- *Vuoropäiväkoti 32%*

Näiden varhaiskasvatuspalveluiden lisäksi, joita Harjavallan kaupunki tarjoaa on lasten mahdollisuus osallistua seurakunnan, Mannerheimin Lastensuojeluliiton sekä urheilu- ja muiden järjestöjen järjestämään toimintaan. (Harjavallan varhaiskasvatussuunnitelma 2010, 4-5.)

Jokainen lapsen kasvatukseen osallistuva noudattaa ja toimii samojen arvojen ja tavoitteiden mukaisesti. Nämä yhdessä sovitut arvot ohjaavat Harjavallan päivähoiton toimintaa ja niitä ovat:

- *Lapsen perheen arvostaminen sekä tasa-arvoinen kohtelu*
- *Lapsuuden kunnioittaminen elämänvaiheena*
- *Turvallisesta kasvuympäristöstä huolehtiminen*
- *Keskinäinen vuoropuhelu ja toimiminen moniammatillisuuden pohjalta*

Harjavallan kaupunki tarjoaa lapsiperheille konkreettisesti arjessa tapahtuvaa lapsen kasvun ja kehityksen tukemista yhteistyössä lasten vanhempien kanssa. Lasta ohjataan toimimaan sekä yksilönä että ryhmässä. Harjavallan kaupunki tarjoaa monipuolista päivähoitoa ja vastaa lapsen varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen tarpeisiin. Harjavallan varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet sekä periaatteet on kiteytetty seuraavaan lauseeseen:

”Perheiden muuntuviin tarpeisiin vastaava varhaiskasvatus, joka toimii lapsen parhaaksi yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa”.

(Harjavallan varhaiskasvatussuunnitelma 2010, 6-7.)

3 KASVATUSKUMPPANUUS

3.1 Mitä on kasvatuskumppanuus?

2000-luvun alussa sanat kasvatusyhteistyö tai kasvatuksellinen kumppanuus korvattiin tiivimmällä käsitteellä, sanalla kasvatuskumppanuus. Kasvatuskumppanuutta on pohdittu eniten varhaiskasvatuksen tutkimuksessa ja kirjallisuudessa, useimmiten vanhempien ja ammattikasvattajien vastuunjaon ja tasa-arvoisen vuorovaikutuksen näkökulmista. (Lämsä 2000, 31.)

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa samanaikaisesti sekä instituutioiden että ihmisten välistä vuorovaikutusta, lapsen kehityksen tukemista yhteisen toiminnan kautta. Kuitenkin niin, että vanhemmat voivat ohjata tämän kokonaisuuden muotoutumista ja olla mukana. (Lämsä 2000, 32.)

Kasvatuskumppanuus on epävirallista, vanhempien arvoja, yhteisymmärryksen pyrkivää, asenteita ja pyrkimyksiä arvostavaa ammattilaistoimintaa ja sille on tyypillistä molemminpuolinen sitoutuminen, luottamus ja keskinäinen kunnioitus. (Lämsä 2000, 50-51.)

Kasvatuskumppanuudessa tavoitellaan sellaisia suhteita, joissa olisi mahdollisuus saada kokemus kunnioittavasta, luottamuksellisesta ja kuulevasta kohtaamisesta. Erityisesti erilaiset siirtymävaiheet, elämän muutosvaiheet ja avainkokemukset ovat tilanteita joissa on erityisen merkityksellistä onko turvallisia ja luottamuksellisia suhteita vaiko ei. (Kekkonen 2012, 52.)

Kasvatuskumppanuudessa on kyse kasvatuksen ammattilaisten sekä vanhempien tietoisesta sitoutumisesta toimia yhdessä. Lasten sekä nuorten kehityksen, oppimisen ja kasvun tukemiseksi yhteisten tavoitteiden kautta. (Lämsä 2000, 50.)

Kasvatuskumppanuuteen perustuvassa asiakassuhteessa vanhempien sekä kasvattajien sisällöltään erilaiset tiedot lapsesta sekä taidot toimia lapsen kanssa ovat samanarvoiset. Nämä yhdistyvät lapsen hyvinvointia kannattelevalla tavalla.

Ensisijainen kasvatustavastuu ja kasvatusoikeus on kuitenkin vanhemmilla. (Kaskela & Kekkonen 2011, 17.)

Lapsen jokaisella kehitysyhteisöllä ja niiden aikuisilla on oma erityinen tehtävänsä kasvatuskumppanuuden vahvistamisessa yleensä ja erikseen jokaisen yksittäisen lapsen kehittämisessä aikuiseksi. (Lämsä 2000, 45.)

Toimivassa kasvatuskumppanuudessa koti ja päivähoito etsivät yhteistä ymmärrystä siitä, miten lapselle voidaan turvata ehjän kasvun, kehityksen ja oppimisen perusta erilaisissa varhaislapsuuden verkoissa ja kehitysympäristöissä. (Kaskela & Kekkonen 2011, 21.)

Kasvatuskumppanuuden sisältyminen osaksi perheiden ja päiväkodin yhteistyötä ja lapsen varhaiskasvatusta on henkilöstön tehtävä. Kasvatuskumppanuus on ammatillista toimintaa, jossa myös vanhemmille järjestetään mahdollisuus osallistua omaa lastaan sekä päiväkotia koskeviin varhaiskasvatuskeskusteluihin. (Kaskela & Kekkonen 2011, 18.)

3.2 Kasvatuskumppanuuden tavoitteet

Perheiden ja vanhempien kuuntelu ja kuuleminen nousevat aikaisempaa tärkeämpään asemaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kasvatuskumppanuuden eräänä tavoitteena on, että vanhempien mielipiteet, toiveet ja näkemykset sisällytetään alusta alkaen osaksi lapsen varhaiskasvatuspolun suunnittelua ja toteuttamista. (Kaskela & Kekkonen 2011, 13.)

Kasvatuskumppanuudessa pyritään edistämään erilaisia yhteistyön tapoja ja muotoja vanhempien kesken. Yhteistyötä ei siis pyritä tekemään ainoastaan henkilökunnan ja vanhempien välillä, vaan tärkeää olisi saada luotua toimiva ja saumaton yhteistyö myös ryhmän vanhempien kesken. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuuden yksi tavoite on syventää vanhempien ja kasvattajien kohtaamisia asteittan. Kun vanhempien oman lapsen tuntemus sekä henkilökunnan ammatillinen asiantuntemus ovat aidossa dialogissa keskenään, on mahdollista että keskustelujen sisältö myös syvenee. Yksi tavoitteista on lapsen asioiden ja elämäntilanteiden vastaanottaminen ja jakaminen päivähoitossa ja perheessä. Vanhempien vertaistoiminnan muotoja etsitään tasavertaisessa, kunnioittavassa ja avoimessa kumppanuudessa. (Kaskela & Kekkonen 2011, 17.) Vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen on myös yksi kasvatuskumppanuuden tavoitteista. (Kaskela & Kekkonen 2011, 23).

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on, että lapsi tulee ymmärretyksi, kannatelluksi ja nähdyksi kokonaisvaltaisesti oman elämänsä kokijana ja toimijana. Keskiössä on lasten toiminnan, kokemusten, leikin, toiveiden ja tarpeiden havaitseminen sekä havainnointi. Se miten lapsen kanssa keskustellaan ja mitä lapselle puhutaan on merkityksellistä. (Kaskela & Kekkonen 2011, 17.)

Kasvatuskumppanuuden tavoitteita on kohdata ja ratkaista erilaisia arjen haasteita siellä, missä lapset ja nuoret ovat myös muuten. Kasvatuskumppanuudessa on kyse siitä, ettei yksikään lapsi tai nuori jää yksin ja että jokaisella aikuisella on tukeaan toinen aikuinen. Tästä muodostuu kokonainen kasvattajien verkosto, jonka tarkoituksena on luoda turvallinen ja tasapainoinen kasvuympäristö lapsille ja nuorille. (Lämsä 2000, 52.)

Lapsen erityisen tuen tarpeen tunnistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä sopivien toimintatapojen löytäminen lapsen tukemiseksi yhdessä vanhempien kanssa on yksi kumppanuusperusteisen yhteistyön tavoitteista. (Kaskela & Kekkonen 2011, 18.) Lisäksi pyritään siihen, että molemmat osapuolet voivat ilmaista huolensa lasta koskevissa asioissa kuulemisen, kunnioituksen ja luottamukseen perustuvassa yhteistyössä. (Kaskela & Kekkonen 2011, 18.)

3.3 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

Vuorovaikutus on kasvatuskumppanuuden rakennusaine. Sitä ohjaavat periaatteet, jotka ovat kunnioitus, kuuleminen, luottamus ja dialogi. (Lämsä 2000, 51.)

Kun perheelle vahvistetaan tieto lapsen päivähoitopaikasta, voidaan samalla tehdä ehdotus vanhemmille tutustumiskäynnistä. Kasvatuskumppanuuden myötä on otettu käyttöön tutustumiskäynnit, joissa päiväkodin työntekijä vierailee perheen kotona. Käynti voidaan suorittaa myös päiväkodissa tai muussa sovitussa paikassa, jos perhe niin haluaa. Tutustuminen on kasvatuskumppanuussuhteen ensimmäinen vaihe. (Kaskela & Kekkonen 2011, 41.)

Tutustumiskäynnin tavoitteena ja tarkoituksena on keskustella ja käydä läpi lapsen päivähoiton aloitukseen sekä perheen toiveisiin ja odotuksiin liittyviä asioita. Perheellä saattaa myös olla mieltä askarruttavia asioita tai kysymyksiä, joista voidaan yhteisesti keskustella. Tutustumiskäynnillä annetaan siis puheenvuoro vanhemmille. Kotikäynnillä myös päiväkodin työntekijällä on mahdollisuus tutustua lapseen sekä lapsen ominaisiin tapoihin toimia tälle tutussa toimintaympäristössä. Työntekijä saa käsityksen myös lapsen ja vanhemman välisestä vuorovaikutuksesta ja siitä, miten he toimivat yhdessä. Päiväkodin työntekijän ja vanhempien tutustuttua toisiinsa hieman ja muodostettuaan kumppanuussuhteen ennen lapsen aloittamista päivähoitossa, kannattelee se myös lasta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 41-42.)

Lapsen aloittaminen päivähoitossa koskee koko perhettä, sillä lapsi on perheensä jäsen. Tutustumiskäynnin jälkeen vuorossa on lapsen ja vanhemman yhteinen tutustumisjakso päiväkotiin. Tutustumisjaksosta voidaan sopia yhteisesti jo tutustumiskäynnillä. Lapselle on tärkeää jatkuvuuden tunne ja se mahdollistetaan parhaiten kun päivähoitoon siirtyminen tapahtuu asteittain.

Lapsen elämäntilanne muuttuu monella tapaa, kun hän aloittaa päivähoitossa. Päivittäin lapsi työstää eroaan vanhempiin ja luo uusia suhteita niin päivähoiton henkilökuntaan kuin päivähoiton muihin lapsiinkin. Kasvattajan tulisi pystyä antamaan niin lapselle kuin tämän vanhemmille tähän erokokemukseen kuuluvaa suhtautumista ja myötätuntoista kannattelua. (Kaskela & Kekkonen 2011, 43.)

Kasvatuskumppanuussuhteen käynnistävät jo alkuvaiheen erilaiset työtavat. Kasvatuskumppanuuden kehittyminen vaatii aina aikaa, vastavuoroisuutta ja useita keskusteluja (Hujala & Turja 2011, 85.)

Yhteinen vuoropuhelu tapahtuu päivittäisissä kohtaamisissa vanhemman, henkilökunnan ja lapsen välillä, kun vanhempi tuo tai hakee lastaan päivähoidosta. Päivittäinen yhteinen vuoropuhelu luo mahdollisuuden keskustella niin tavanomaisista kuin hieman pulmallisemmistakin asioista. Henkilökunnan kannattaa kuitenkin huomioida, että liian ongelmakeskeinen puhe saattaa aiheuttaa vanhemmissa varautuneisuutta tai estää luottamuksen syntymistä. Parhaimmillaan vuoropuhelu on asioiden jakamista puolin ja toisin, josta syntyy parempi tuntemus lapseen. Vanhemmille on ensiarvoisen tärkeää keskustella ja kuulla oman lapsensa päivän kulusta ja tapahtumista. (Kaskela & Kekkonen 2011, 44-45.)

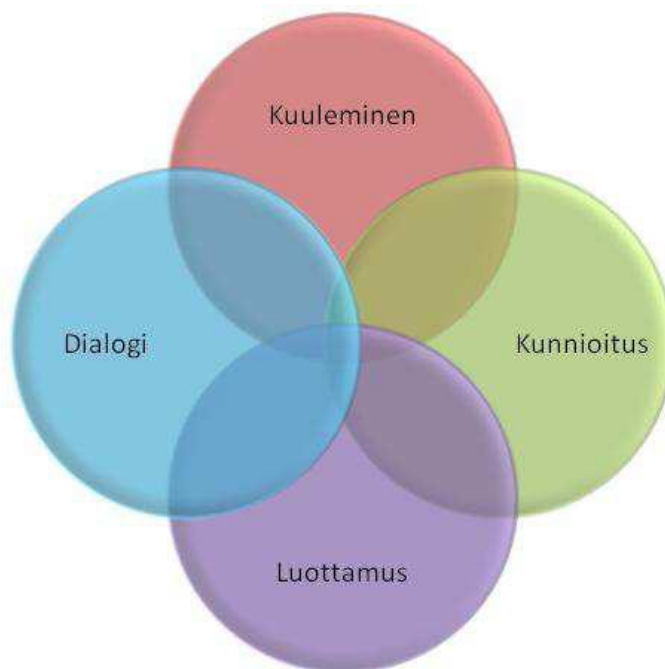
Vuoropuhelu sekä kasvatuskumppanuus henkilöstön ja vanhempien välillä rakentuu prosessina ja jatkuu niin kauan kuin lapsi on päivähoidossa (Kaskela & Kekkonen 2011, 44).

Kasvatuskumppanuudessa vanhempien ja henkilöstön keskustelun aiheet ja sisällöt syntyvät ja laajenevat kun osapuolten välinen luottamus kasvaa. Tätä vaaditaan, jotta vanhemmat saadaan aidosti mukaan vuoropuheluun. (Kekkonen 2012, 58.)

Kasvattajan tehtävä on kasvatuskumppanuudessa auttaa lasta luomaan suhdettaan uuteen päivähoidopaikkaan sekä uuteen kasvuympäristöön, mutta samalla auttaa lasta säilyttämään suhdettaan siihen, mitä lapsella jo on. (Kaskela & Kekkonen 2011, 14.)

3.4 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet

Kasvatuskumppanuudessa yhdistyy neljä erilaista elementtiä. Niitä ovat kunnioitus, kuuleminen, luottamus sekä dialogi. Näitä kaikkia neljää elementtiä tarvitaan, jotta kasvatuskumppanuus toteutuu. Yhdenkin elementin puuttuminen heikentää kasvatuskumppanuuden toimivuutta. (Hujala & Turja 2011, 85.)

Kuvio 1. Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet (Lehtilä & Saarinen 2012, 16)

Kuuntelu ja toisen kuuleminen ovat vuoropuhelussa keskeisiä asioita. Kuuleminen ei ole niinkään taito vaan lähinnä suhde toiseen ihmiseen. Kuulevassa suhteessa toisen ihmisen ajatuksia, puhetta ja asiaa asetetaan kuulemaan. Se sisältää aina läsnäolon vaatimuksen ja on eläytyvää kuuntelemista sekä keskittymistä. Kuuntelu näyttäytyy toiselle osapuolelle aitona rehellisyytenä, empaattisuutena ja kiinnostuksena. Kuuntelu vaatii joskus erilaisten tunnetilojen sietämistä. Ne voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia. Se on myös joskus riskien ottamista, mutta hyvä kuuntelija kykenee luomaan myönteisen ja turvallisen ilmapiirin. (Kaskela & Kekkonen 2011, 32.)

Kunnioittavassa asenteessa on kyse toisen ihmisen hyväksymisestä sekä arvostamisesta. Ihmisillä on tarve ja kaipuu tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on, ilman ehtoja. Kunnioitus on avain todellisen vuorovaikutussuhteen syntymiseen, jossa asioista voidaan puhua avoimesti ja peittelemättä. Toisen ihmisen arvostus ja kunnioitus näkyy avoimuutena ja myönteisyytenä. (Kaskela & Kekkonen 2011, 34.)

Luottamus vaatii yhteisiä kohtaamisia, aikaa ja vuoropuheluita syntyäkseen. Luottamus rakentuukin kunnioituksen ja kuulemisen periaatteesta. Luottamus rakentuu päiväkodin henkilökunnan sekä lasten vanhempien välillä vanhempien

mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa esimerkiksi lapsen kasvuun, hoitoon ja opetukseen liittyviin asioihin. Kasvatuskumppanuuden yksi keskeisimmistä tavoitteista on luoda luottamuksellinen ilmapiiri henkilökunnan sekä vanhempien välisille vuoropuheluille. (Kaskela & Kekkonen 2011, 36.)

Dialogin avain on kuulemisessa. Dialogi toteutuu tasa-arvoisessa puheessa, jossa kummankin osapuolen tietämys on samalla lähtöviivalla ja yhtä arvokasta ja merkityksellistä. Aitoa vuoropuhelua syntyy vain kuulevassa suhteessa, jossa kaikille on tilaa tulla nähdyksi ja kuulluksi omine ajatuksineen. Dialogi määrittellään taidoksi toimia, puhua ja ajatella yhdessä, eikä siinä valita puolia. Tämä tarkoittaa sitä, ettei yksilön kertoma mielipide tai näkemys ole lopullinen, vaan askel kohti yhteistä lopputulosta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 38.)

3.5 Haasteita kasvatuskumppanuudessa

Kasvatuskeskustelun tulisi tuottaa kulmakiviä lasten arjessa toimivien kasvattajien tueksi. Matti Rimpilä kertoo, että tässä saattaa olla juuri suomalaisen kasvatuksen ajankohtaisin haaste. Kasvatuskeskustelu ei välttämättä rakennakkaan tärkeimmistä asioista yhteistä ymmärrystä vaan saattaa pikemminkin lisätä kaaosta. (Lämsä 2000, 17.)

Ei ole itsestäänselvyys, että kasvatuskumppanuus toteutuu vanhempien kanssa käytävien keskustelujen kautta. Se, miten lähelle kasvatuskumppanuuden ihannetta päästään on olennaista. (Nummenmaa & Karila 2011, 62.)

Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on muuttanut päivähoiton käytäntöjä lähinnä yksilölähtoisemmäksi. Aikaisemmin päivähoitossa lapsen yksilölliseen kasvuun ja kehitykseen kiinnitettiin erityistä huomiota lähinnä ongelmien ilmetessä. Aikaisemmin ollaan keskitytty enemmänkin ryhmäpainoitteiseen kasvatuskäytäntöön. (Alasuutari 2010, 40.)

Kasvatuskumppanuuden mukanaan tuomat varhaiskasvatuskeskustelut saattavat joskus olla ongelmallisia. Erityisesti silloin, jos lapsella on huomattu olevan jotain ongelmia kasvun tai kehityksen suhteen. Haastavien ja ongelmallisten asioiden

puheeksi ottaminen saattavat tuottaa hankaluuksia yhteistyöhön vanhemman ja työntekijän välillä. Päivähoidon henkilökunta usein ajattelee lasten vanhempien suhtautumisen olevan kielteistä tämänkaltaisissa tilanteissa. (Alasuutari 2010, 51.)

Kasvatuskumppanuudessa puhutaan vanhempien sekä päivähoiton henkilökunnan tekemästä yhteistyöstä. On käyty keskustelua, jossa huolenaiheeksi on noussut esimerkiksi päivähoiton henkilökunnan ammatillisuuden merkityksen mahdollinen väheneminen kasvatuskumppanuuden myötä. Ainakin osalla työntekijöistä kasvatuskumppanuuden käsite näyttäisi asettavan kyseenalaiseksi työntekijöiden ammatillisen roolin sekä asiantuntijuuden. (Alasuutari 2010, 39.)

Tilanne, jossa vanhemman ja päivähoiton työntekijöiden näkemykset lapsesta lapsen käyttäytymisestä tai mahdollisista ongelmista eivät kohtaa, saattavat muodostua hyvinkin hankaliksi. Tarkoituksena olisi löytää yhteisymmärrys asian tiimoilta, jotta voitaisiin yhdessä pohtia miten mahdollisiin ongelmiin voitaisiin puuttua tai mitä toimenpiteitä tulisi tehdä. Jos kuitenkin kumpikin osapuoli on sitä mieltä, että oma näkemys on oikea, ei välttämättä yhteisymmärrykseen päästä. Täytyy kuitenkin muistaa, että työntekijän näkemys on se, mitä päivähoitossa havaitaan. Voi hyvin olla mahdollista etteivät lapsen päivähoitossa näyttäytyvät ongelmat näy esimerkiksi kotona. On myös mahdollista, että vanhempi uskoo vakaasti ettei ongelmia ole tai ei halua niitä ainakaan myöntää. Jos vanhempi ei todella ole havainnut lapsensa kasvussa tai kehityksessä mitään erityisen tuen tarpeita vaativia toimenpiteitä, voi tämänkaltaisen uutinen tulla hänelle järkytyksenä. Järkytys voi näyttäytyä keskustelutilanteessa aluksi kielteisyytenä. (Alasuutari 2010, 68.)

Huoli lapsen kehitysviivästyvästä, vakavasta oppimisen ongelmasta, lapsen hoidon laiminlyönnistä tai sosio-emotionaalisista oireista ei suinkaan ole aina syynä päivähoiton ja kodin välisen yhteistyön hankaloitumiseen. Ongelmia yhteistyön sujuvuuteen saattaa aiheuttaa kodin ja päivähoiton eriävät mielipiteet hoito- ja kasvatuskäsityksistä, varsinkin jossei niistä päästä yhteisymmärrykseen. (Kaskela & Kekkonen 2011, 12.)

Vanhempien ja henkilökunnan yhteydenpito on muuttunut viime vuosina olennaisesti. Tietokoneet ja sähköinen viestintä ovat yleistyneet valtavasti. Tämä

madaltunut kynnys viestintään on aiheuttanut sen, että väärinkäsityksien mahdollisuus on kasvanut ja asiattomien viestien lähettäminen on huomattavasti helpompaa. (Lämsä 2000, 184.) Yhteistyötä rajoittavia tekijöitä voi vanhempien osalta olla esimerkiksi arkiset esteet, kuten perheen suuri lapsiluku tai epäsäännölliset työajat (Lämsä 2000, 243).

Vaarana voikin olla, että lapsi jää useiden kehitysyhteisöjen välitiloihin ilman että missään niistä tuettaisiin ja kohdattaisiin häntä aidosti, jos kasvatuskumppanuus ei toimi. (Lämsä 2000, 32.)

3.6 Vanhempainillat varhaiskasvatuksessa

Hyvä suunnittelu on edellytys onnistuneeseen vanhempainiltaan. Henkilökunnan kannattaa pohtia tarkasti miten yhteinen aika vanhempien kanssa tulisi mahdollisimman hyvin hyödynnetyksi. Aikaa ei esimerkiksi kannata ”tuhlata” sellaisten asioiden käsittelyyn, jotka on helposti hoidettavissa kirjallisen tiedotteen tai sähköisten viestimien kautta.

Vanhempainiltojen sisältöjen tulisi olla ajankohtaisia ja turhaa rönsyilyä aiheiden ulkopuolelle olisi hyvä välttää. On myös tärkeää huomioida, että vanhempien kysymyksille ja yhteiselle keskustelulle jää aikaa. Tällä tavoin varmistetaan vanhempien osallisuus, eivätkä vanhemmat koe olleensa luennolla kuuntelemassa ohjeistuksia. (Lämsä 2000,106-107.)

Kutsun lähettäminen vanhempainiltaan tulee tehdä hyvissä ajoin. Tällöin vanhempien on helpompi mahdollisesti sopia omia aikataulujaan sopiviksi niin, että pääsevät osallistumaan vanhempainiltoihin. Mitä houkuttelevamman ja kiinnostavamman näköisen kutsun henkilökunta lähettää, se mitä todennäköisemmin kiinnittää vanhempien huomion paremmin ja saa heidät kiinnostumaan järjestettävästä vanhempainillasta. (Lämsä 2000, 108.)

Yleisesti ottaen vanhempainilloissa kerrotaan vanhemmille päiväkodin arkeen liittyvistä tiedotusluontoisista asioista, sekä käytännöistä joiden mukaan päiväkodissa toimitaan. Jos tämän tiedottaminen hoidettaisiinkin kirjallisessa muodossa

vanhemmille, olisi mahdollisuus käyttää vanhempainillan aika yhteiselle keskustelulle vanhempien kanssa. (Keskinen & Virjonen 2004, 48.)

Lämsä pohtii voisiko vanhempainillat saada uutta ilmettä jos ongelmakeskeisyyden tilalle vaihdettaisiin positiivisuus ja yhteinen ihmettely. Jos vanhemmat yhdessä henkilökunnan kanssa pohtisivat ajankohtaisia aiheita tuleviin vanhempainiltoihin, ne voitaisiin kokea enemmän yhteisinä keskusteluhetkinä kuin yksipuolisena puheenvuorona. (Lämsä 2000, 216-217.)

3.7 Vanhempien osallisuus

Vanhemmilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja osallistua sen arviointiin. Vanhemmille pitää järjestää sellaisia tilaisuuksia, joissa heillä on mahdollisuus keskustella sekä omaa lastaan koskevia varhaiskasvatukseen liittyviä asioita, sekä mahdollisuus puhua puhua lapsiryhmän muiden aikuisten kanssa lapsiryhmän tai yksikön kasvatus- ja hoitotoiminnasta. Vanhempien osallisuuden sisällisten ja rakenteellisten edellytyksien luominen on päiväkodin henkilökunnan vastuulla. On ehdotettu, että vanhempien osallisuutta oman lapsen varhaiskasvatukseen lisättäisiin. (Kaskela & Kekkonen 2011, 25.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen asettaa sekä päivähoidon työntekijät että vanhemmat aiemmista yhteistyötavoista eroavaan asemaan. Päivähoidon henkilökunnan tulee pohtia omaa uudenlaista orientaatiota asiantuntijuuteensa sekä ammattilaisuuteensa. Vanhemmille varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen taas luo aiempaa laajempaa osallisuuden lapsen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ei ole vain pintapuolista kuulumisten vaihtamista, vaan sen tarkoituksena on kohdistua lapsen tulevan kasvatuksen hahmotteluun ja ennakkointiin niin, että vanhempi on osallinen tässä projektissa. Varhaiskasvatussuunnitelma on osa kasvatuskumppanuutta, jonka yhtenä oletuksena sekä vaatimuksena on vanhemman osallisuus lapsen varhaiskasvatuksessa. (Alasuutari 2010, 57.)

Varhaiskasvatussuunnitelman tulisikin olla koko kasvatusyhteisön yhdessä laatima ja sen sisältö perusteineen pitäisi olla sekä henkilökunnan että vanhempien tiedossa. Varhaiskasvatussuunnitelman tulisi olla aktiivisesti vanhempien sekä henkilökunnan käytössä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32.)

Vanhemmuuteen sisältyvä kasvatusoikeus säilyy, vaikkei vanhempi olekaan läsnä silloin kun lapsi on päivähoidossa. Tämä tarkoittaa, että oikeus lastensa varhaiskasvatuksesta säilyy vanhemmilla. Vanhemman osallisuutta on konkreettinen osallistuminen sekä toiminta lapsen varhaiskasvatuksessa. Konkreettisen osallistumisen lisäksi tavoitteena on vahvistaa vanhemman sitoutumista lapsen elämään sekä luoda kokemuksellista osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Vanhempien osallisuuden mahdollistaminen tapahtuu päivähoidon henkilökunnan aloitteellisuuden ja vastavuoroisuuden kautta. Se, millaista tietoa vanhemmat saavat päivähoidosta ja kuinka hyvin vanhempien ääni päivähoidossa kuuluu, on merkityksellistä vanhempien osallisuuden kannustamisen kannalta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 25-26.)

Päivähoidossa on pitkälle kehittynyt kulttuuri tiedottamista koskevista asioista. Vanhempien tiedon saaminen on tärkeässä roolissa jo ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidossa, mutta korostuu entisestään kun lapsi aloittaa päivähoidon. Kunnan varhaiskasvatuspalveluista ja hoitoyksikön toiminnasta, tapahtumista, kasvatuserätyksistä ja erilaisista retkistä vanhemmat saavat helposti tietoa. Ongelmana saattaa kuitenkin usein olla tiedottamisen yksisuuntaisuus, jonka seurauksena vanhemmille jää informaation vastaanottajan rooli. (Kaskela & Kekkonen 2011, 26.)

Vanhempien osallistaminen alkaa jo tutustumiskäynnistä, joka tehdään yleensä perheen kotiin ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidossa. Käynnin tarkoitus on antaa puheenvuoro vanhemmille, jolloin jo luodaan ja etsitään molemminpuolisen tiedonvaihdon kulttuuria. Päivähoidon henkilökunnan kiinnostus vanhempien ajatuksista, peloista, odotuksista ja toiveista päivähoitoa kohtaan on vanhemmille usein todella tärkeää. (Kaskela & Kekkonen 2011, 26.)

Vanhemmilla tulee olla osallistumismahdollisuus varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Heille tulee luoda tilaisuuksia ja tiloja olla mukana lapsensa, lapsiryhmän, päivähoitoyksikön ja koko kunnan varhaiskasvatuksen suunnittelussa sekä ajankohtaisten asioiden valmistelussa.

Vanhemmat voivat monin eri tavoin osallistua päivähoiton toimintaan vaikkapa olemalla mukana vanhempainilloissa, kasvatuskeskusteluissa, tapahtumien ja erilaisten juhlien järjestämisessä. (Kaskela & Kekkonen 2011, 26.)

Vanhempainiltoja järjestettäessä tulisi pyrkiä mahdollistamaan vanhempien kuulluksi tuleminen, osallisuuden kokeminen sekä vahvistaa dialogin eli vuoropuhelun syntyä. Dialogin onnistuminen ehkäisee vanhempien jäämistä pelkäksi kuuntelevaksi osapuoleksi vanhempainilloissa. Vanhempien osallisuus sekä mahdollisuus osallistua päivähoiton arkeen lisäävät heidän tietämystään päivähoidosta, arjesta ja yhteistyön tarpeellisuudesta sekä siihen liittyvistä eduista. (Lämsä 2000, 230.)

Vanhempi osallistuu tuonti- sekä hoitotilanteiden kautta lapsensa hoitopäivän rutiineihin. Tilan antaminen vanhemman omaehtoiseen ja oma-aloitteiseen tekemiseen, puhumiseen sekä lapsen asioiden jakamiseen vahvistavat osallisuutta. Jos vanhempi kokee olevansa osa sitä varhaiskasvatusyhteisöä, jossa hänen lapsensa on jäsenenä, se lisää osallisuudessa tärkeäksi nousevaa kokemuksellista puolta. Kokemuksellinen osallisuus vaatii syntyäkseen tunnepohjaisen sitoutumisen, vastavuoroisen tiedonvaihdon sekä merkityksellisen kohtaamisen. Lähtökohtana osallisuudelle pidetään yhteisen tietämyksen sekä kokemuksen jakamista ja vaihtoa. Osallisuuden toteutuminen edellyttääkin ihmiseltä suurta ja vaativaa sitoutumista. (Kaskela & Kekkonen 2011, 26-27.)

On tutkittu, että suurin osa lasten vanhemmista haluaa vaikuttaa ja olla mukana oman lapsensa päivähoitokasvatuksessa sekä päivähoiton kehittämisessä. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että perheitä on hyvin monenlaisia, jolloin päiväkodin ja perheen välillä pitää käyttää monia erilaisia strategioita. Osa vanhemmista on hyvin aktiivisia ja haluavat olla osallisena lastensa päivähoitossa mahdollisimman paljon. Toisille taas oman elämänhallin vaikeudet saattavat aiheuttaa sen, että lapset ja lasten asiast jäävät niin sanotusti taka-alalle. Hoitohenkilökunnan tehtävänä onkin varmistaa

vanhempien mahdollisuus osallisuuteen ja taas toisaalta olla tukena ja antaa neuvoja vanhemmuuden tehtäviin. (Keskinen & Virjonen(toim.) 2004, 82.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Kartoittavan opinnäytetyön tarkoituksena on vanhempainiltojen kehittäminen. Kehittämisideoita kerätään vanhemmilta kyselyn avulla, sekä sen lisäksi aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta sekä internetistä. Kehittämisideoista on tarkoitus tehdä pienimuotoinen opas (LIITE 3).

Tavoitteena on luoda opas Kalevan päiväkotiin, josta henkilökunta voi jatkossa poimia ideoita suunnitellessaan vanhempainiltoja.

Kartoittavan kyselyn tavoitteena on selvittää vanhempien mielipiteitä vanhempainilloista ja niiden toimivuudesta. Lisäksi kartoittavalla kyselyllä pyritään selvittämään vanhempien osallisuutta sekä sitä, miten vanhemmat kehittäisivät vanhempainiltoja.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Aihe opinnäytetyöhön tuli Kalevan päiväkodin johtajalta. Vanhempainiltojen kehittämisellä voitaisiin mahdollisesti parantaa vanhempien osallistujamäärää ja saada yhä useampi vanhempi kiinnostumaan vanhempainilloista. Päiväkodissa järjestetään vanhempainiltoja yleensä kerran vuodessa.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Erilaisia tutkimusmenetelmiä tarkasteltuani päädyin määrälliseen kartoitusmenetelmään. Kvantitatiivinen eli määrällinen kartoitus on menetelmä, jossa tietoa tarkastellaan numeerisesti. Eli tutkittavia asioita ja niiden ominaisuuksia

kuvaillaan yleisesti numeroiden avulla. Määrällistä kartoitusmenetelmää käytettäessä vastataan kysymyksiin kuinka moni, kuinka usein ja kuinka paljon. Määrällisessä kartoituksessa vastaukset saadaan numeroina tai ne ryhmitellään numeeriseen muotoon. Tutkija kuvaa miten eri asiat liittyvät tai eroavat toisistaan sekä selittää olennaisen numerotiedon sanallisesti. (Vilka 2007, 14.)

Kartoitusprosessin ja tulosten puolueettomuutta edesauttavat tutkijan ja tutkittavan etäinen suhde. Tällainen on mahdollista, jos tutkija ja tutkittavat eivät kohtaa henkilökohtaisesti. (Vilka 2007, 16.) Koska tarkoitukseni on kerätä tieto päiväkodin lasten vanhemmilta kyselylomakkeen avulla, puolueettomuus on mahdollista säilyttää.

Määrällisen kartoituksen tarkoitus on joko kartoittaa, ennustaa, vertailla, kuvata tai selittää asioita ja ominaisuuksia jotka koskevat ihmisiä tai luontoa. (Vilka 2007, 19.) Määrällinen tutkimus alkaa aina teoriasta ja se pyrkii löytämään säännönmukaisuuksia aineistosta. Sen jälkeen tulee käytäntö, joka toteutuu haastattelun, havainnoinnin tai kyselyn avulla. Tämän jälkeen palataan taas takaisin teoriaan tulosten, tulosten tulkinnan ja analyysin takia. (Vilka 2007, 25.)

Kvantitatiivisen eli määrällisen kartoituksen tekeminen edellyttää riittävän edustavaa ja suurta otosta. Sen avulla selvitetään prosenttiosuuksiin sekä lukumääriin liittyviä kysymyksiä. Määrällisen kartoituksen avulla pystytään yleensä kartoittamaan olemassa olevaa tilannetta, mutta ei pystytä riittävästi selvittämään asioiden syitä. (Heikkilä 2014, 8.)

Valitsin määrällisen kartoitusmenetelmän koska tarkoituksena oli tehdä kysely päiväkodin vanhemmille, jossa selvitettiin vanhempien mielipiteitä ja näkökulmia vanhempainiltoihin. Kalevan päiväkodissa on päivähoidossa tällä hetkellä noin 56 lasta. Saadakseni parhaan mahdollisen kartoitustuloksen kysely tehtiin koko päiväkodin lasten vanhemmille. Tutkittavien suuri määrä oli myös syynä määrällisen kartoitusmenetelmän valintaan.

5.2 Aineiston keruu ja käytetty mittari

Tiedonkeruuseen käytin kyselylomaketta. Tein itse kyselylomakkeen alusta loppuun. Suunnitteluvaiheessa kävin muiden samankaltaisia opinnäytetöitä lävitse ja pohdein millaisia kysymyksiä lomakkeeni tulisi sisältää, jotta se vastaisi mahdollisimman hyvin haluttuun tietoon.

Kysely on tapa, jolla aineistoa kerätään. Siinä kysymysten muoto on vakioitu eli standardoitu. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikilta kyselyyn vastaavilta kysytään täysin samat asiat, samalla tavalla ja samassa järjestyksessä. Kyselyn tarkoituksena on, että vastaaja saa itse lukea kysymykset ja vastata niihin. Henkilön ja häntä koskevat asenteet, mielipiteet, käyttäytyminen ja ominaisuudet ovat sellaisia havaintoyksiköitä, jolloin aineiston keräämiseen käytetään kyselylomaketta. (Vilkkä 2007, 28.)

Kyselylomake voi sisältää kolmenlaisia kysymyksiä, suljettuja eli strukturoituja, avoimia tai sekalaisia kysymyksiä. Suljetut kysymykset ovat sellaisia, joissa vastausvaihtoehdot on valmiiksi annettu. Avoimissa kysymyksissä ei ole vastausvaihtoehtoja, vaan tutkittava saa itse kirjoittaa vastauksensa omin sanoin. Sekalaisissa kysymyksissä on yleensä annettu vastausvaihtoehdot, mutta viimesenä on mahdollisuus avoimeen kysymykseen, jos mikään jo annetuista vaihtoehdoista ei täsmää. (Heikkilä 2014, 34.) Omasta kyselylomakkeestani löytyy kaikkia kolmea kysymystyyppiä, eniten kuitenkin on suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä.

Toimitin valmiit kyselylomakkeet sekä saatekirjeen (LIITE 1) Kalevan päiväkodin johtajalle maaliskuussa 2016. Kysely sisälsi 15 kysymystä. Saatekirjeessä oli ohjeet kyselyn täyttämiseen sekä pohjatiedot kyselyn toteuttamiselle. Kyselylomakkeet sekä saatekirjeet jaettiin päiväkodissa jokaisen lapsen lokeroon. Vanhemmilla oli noin viikko aikaa vastata ja palauttaa kyselylomakkeet. Tällä pyrittiin siihen, että kysely tavoittaisi mahdollisimman monet vanhemmat ja että jokainen ehtisi rauhassa täyttää kyselylomakkeen. Kyselylomakkeita ei jaettu uusien lasten vanhemmille. Kysely olisi ollut heille turha, sillä he eivät ole ehtineet osallistua vielä yhteenkään vanhempainiltaan. Vastaukset pyydettiin palauttamaan isoon vastauskirjekuoreen jonka päällä lukee ”tutkimus vanhempainiloista”. Vastauskirjekuoria oli yhteensä 3,

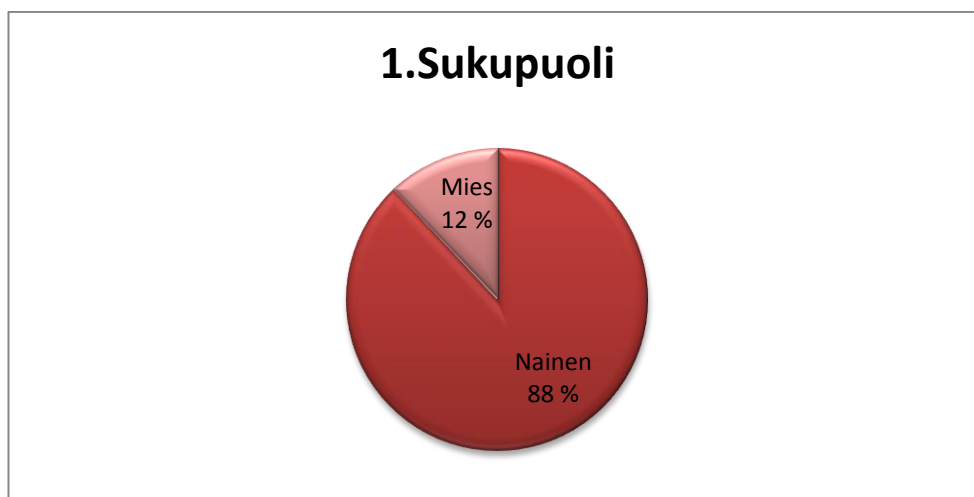
jokaiselle osastolle oma. Kyselylomakkeita jaettiin yhteensä 45 kappaletta. Sisarusten vanhemmille jaettiin vain yksi kyselylomake. Kyselylomakkeet eivät välttämättä tavoittaneet osa-aikaisesti hoidossa olevien lasten vanhempia. Vastauksia saatiin yhteensä 25.

5.3 Tulosten analysointi

Kyselyyn vastattiin nimettömänä, jotta vastaajien anonymiteetti säilyy. Kysely ei sisällä kysymyksiä henkilötiedoista koska ne eivät vaikuta kyselyn tuloksiin mitenkään ja koska tarkoitus oli saada rehellisiä mielipiteitä sekä kehittämideoita. Henkilötietojen kysyminen olisi voinut vaikuttaa vastauksiin, erityisesti ongelmallisten tai hankalien asioiden esille tuomisessa.

Taustatietoina kysyttiin vastaajan sukupuolta, lasten lukumäärää päivähoidossa sekä moneenko vanhempainiltaan vastaaja on osallistunut.

Vastauksia lähetettiin yhteensä 45 ja kyselyyn vastasi 25 vanhempaa eli vastausprosentti oli 56%. Vastaajista 22 eli 88% oli naisia ja kolme eli 12% miehiä.(Kuvio 1)

Kuvio 1. Sukupuoli

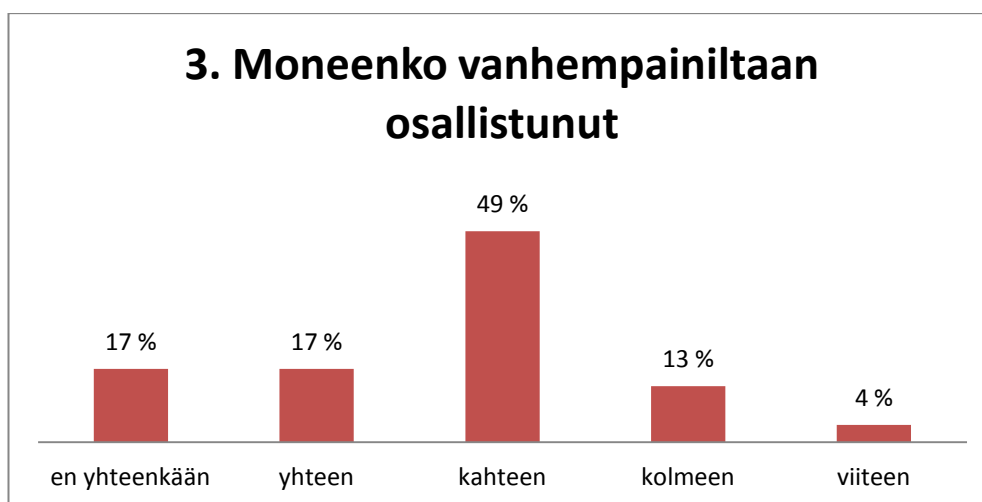
Kolmella toista eli puolella kyselyyn vastanneista vanhemmista (52%) on päivähoidossa Kalevan päiväkodissa yksi lapsi. 44% eli yhdellätoista vanhemmalla

lapsia on päivähoidossa kaksi. Yhdellä vanhemmalla lapsia on hoidossa 3 tai enemmän (4%). (Kuvio 2)

Kuvio 2. Montako lasta hoidossa

Kyselyssä selvitettiin kuinka moneen vanhempainiltaan vanhemmat ovat osallistuneet. Neljä vanhemmista eli 17% oli osallistunut yhteen vanhempainiltaan. 12 vanhempaa eli noin puolet (49%) vanhemmista oli osallistunut kahteen vanhempainiltaan. Yksi vastaajista (4%) oli osallistunut yhteensä viiteen vanhempainiltaan. Neljä vanhemmista (17%) ei ollut vielä osallistunut yhteenkään vanhempainiltaan. (Kuvio 3)

Kuvio 3. Moneenko vanhempainiltaan osallistunut

Neljä vanhemmista eli 16% kertoi osallistumisensa vanhempainiltoihin estyneen jostakin syystä usemman kerran. Suurinosa (84%) vastaajista eli 21 kuitenkin vastasi kieltävästi. (Kuvio 4)

Kuvio 4. Onko pääsy vanhempainiltaan estynyt

Myöntävästi edelliseen kysymykseen vastanneilta kysyttiin jatkokysymys, jonka tarkoituksena oli selvittää niitä syitä, joiden takia vanhempien osallistuminen oli estynyt useamman kerran. Vastaajien perusteluja olivat lapsen sairastuminen, huono ajankohta, lapsen harrastus samaan aikaan, lastenhoidon järjestäminen hankalaa sekä työmatka.

Lähes kaikki eli 24 vastaajista (96%) oli sitä mieltä, että vanhempainilloista tiedottaminen on ollut tarpeeksi näkyvää ja selkeää. Vain yksi vastaajista (4%) oli sitä mieltä, että tiedottamisen näkyvyys ja selkeys ei ole ollut riittävän hyvää. (Kuvio 5)

Kuvio 5. Onko vanhempainiltojen tiedottaminen hyvää

Kyselyssä tiedusteltiin kokevatko vanhemmat vanhempainiltojen sisältävän sellaista tärkeää tietoa, että heidän tulisi olla paikalla. Vastaajista 21 eli 84% oli sitä mieltä, että vanhempainillat sisältävät tärkeää tietoa ja että heidän läsnäolonsa on siksi tärkeää. Neljä vastaajista oli sitä mieltä etteivät koe vanhempainiltojen sisältävän sellaista tietoa, jonka takia heidän tulisi olla paikalla. (Kuvio 6)

Kuvio 6. Paikalla olemisen tarpeellisuuden kokeminen

Yksi edelliseen kysymykseen kielteisesti vastanneista vanhemmista kertoi kuitenkin lisähuomiona kokevansa osallistumisensa tärkeäksi päiväkodin ensimmäiseen vanhempainiltaan. Ensimmäisen vanhempainillan jälkeen vastaaja koki

vanhempainillat lähinnä arkikuulumisten vaihtamiseksi. Vastaaja kertoi, että tällaisilta tiedot voisi saada muulloinkin.

”Paitsi päiväkodin ensimmäisessä vanhempainillassa, sen jälkeen lähinnä tutustumisen ja arkikuulumisten vuoksi ja nämä tiedot saisi myös muulloin.”

Vastaukset olivat lähestulkoon samankaltaiset kun vanhemmilta kysyttiin kokevatko he tärkeäksi osallistumisensa vanhempainiltoihin. 88% eli 22 vastaajista kokivat osallistumisen tärkeäksi, 12% eli kolme vastaajista ei kovinkaan tärkeäksi. (Kuvio 7)

Kuvio 7. Kuinka tärkeäksi koet osallistumisesi vanhempainiltoihin.

Vanhemmilta kysyttiin avoimen kysymyksen muodossa, miten he kokevat pystyvänsä vaikuttamaan päiväkodin vanhempainiltojen sisältöön sekä kulkuun.

Suurin osa vanhemmista oli sitä mieltä, että pystyvät vaikuttamaan vanhempainiltoihin. Useampi vastaajista kertoi, että avoimen keskustelun, kysymysten esittämisen sekä keskusteluun osallistumisen avulla he pääsevät osallistumaan sekä vaikuttamaan.

”Avoin keskustelu mahdollista, koska päiväkodissa hyvä henki.”

”Etukäteen mietityt kysymykset ja asiat on aina päässyt ja ehtinyt esittämään. Toiveita voisi varmaan myös esittää etukäteen hoitajille suullisesti tai vaikka reppuvihon kautta.”

”Olemalla itse aktiivinen keskustelija ja kuuntelija.”

Muutama vastaajista ei oikein osannut sanoa omista vaikuttamismahdollisuuksistaan. Yksi vastaajista kertoi ettei koe pystyvänsä vaikuttamaan vanhempainiltojen kulkuun ja sisältöön.

”Ei ole tullut tehtyä ehdotuksia käsiteltävistä aiheista. Voisi tehdäkin niin, ehkä sisältö olisi jutustelua mielekkäämpää.”

”Suoranaisesti en koe pystyväni vaikuttamaan paljoa.”

Vastaajista 92% eli 23 oli sitä mieltä, että vanhempainillat ovat tärkeä osa kasvatuskumppanuutta. Vain kaksi vastaajista (8%) oli eri mieltä. (Kuvio 8)

Kuvio 8. Onko tärkeä osa kasvatuskumppanuutta.

Vanhemmilta kysyttiin kokevatko he voivansa kysyä lapsensa hoitoon, kasvuun ja kehitykseen liittyviä heitä askarruttavia kysymyksiä tai asioita vanhempainilloissa. Vastaajista 23 eli 92% olivat sitä mieltä, että voivat kysyä mieltä painavista tai askarruttavista asioista. Vain kaksi vastaajista (8%) oli eri mieltä. (Kuvio 9)

Kuvio 9. Voiko kysyä hoitoon ja kasvuun liittyviä kysymyksiä.

Kuusi vastaajista eli 24% vastasi myöntävästi kun kysyttiin, kokevatko vanhemmat vanhempainiltojen sisällön olevan joka kerta samanlainen jos on osallistunut useampaan kuin yhteen vanhempainiltaan. Seitsemän vastaajista eli 28% ei vastannut kysymykseen ollenkaan ja 12 vastaajista eli 48% oli sitä mieltä, etteivät vanhempainiltojen sisällöt ole olleet joka kerta samanlaisia. Lisäkysymyksenä myöntävästi vastainneilta kysyttiin onko se vaikuttanut vanhempainiltoihin osallistumiseen. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että on vaikuttanut. Loput vastaajat (5) olivat sitä mieltä ettei ole vaikuttanut osallistumiseen. (Kuvio 10)

Kuvio 10. Onko vanhempainiltojen sisältö aina samanlainen.

Vanhemmat olivat melko yksimielisesti sitä mieltä, että vanhempainilloissa käsitellään ajankohtaisia asioita. Vastaajista ainoastaan 4% eli yksi oli toista mieltä. (Kuvio 11)

Kuvio 11. Koetko, että käsitellään ajankohtaisia asioita.

Kysyttäessä kokevatko vanhemmat vanhempainilloissa kehitettävää tai parannettavaa, vastaukset jakoutuivat todella tasaisesti, sillä 11 vastaajista eli 44% oli sitä mieltä että kehitettävää sekä parannettavaa on ja 14 vastaajista eli 56% olivat sitä mieltä, ettei vanhempainiltoja tarvitse parantaa tai kehittää. (Kuvio 12)

Kuvio 12. Onko parannettavaa/kehitettävää.

Edelliseen kysymykseen esitettiin avoin jatkokysymys, johon vastaajien oli mahdollisuus kirjoittaa kehittämisideoita sekä parantamisehdotuksia vanhempainiltoihin. Tähän kysymykseen jätti vastaamatta 60% vastaajista.

Vastauksia tuli 40% vastaajista. Vanhemmat ehdottivat enemmän avointa keskustelua sekä varsinkin vaikeisiin asioihin puuttumista sekä avoimempaa keskustelua niistä, yhdessä vanhempien kanssa. Vanhemmilta voisi myös pyytää toiveita tai ehdotuksia ennen vanhempainiltaa erilaisiin ajankohtaisiin asioihin tai teemoihin tai antaa erilaisia kysymyksiä kotiin pohdittavaksi, joita käytäisiin yhdessä läpi vanhempainilloissa. Toivottiin myös enemmän keskustelua sekä palautetta omista lapsista. Useampi vastaaja toivoi että vanhempainilloissa keskusteltaisiin enemmän lasten arjesta, ruokailusta, ryhmädynamiikasta ja sen toimivuudesta sekä muista arkisista asioista. Asioista keskustelemisen lisäksi toivottoon esimerkiksi kuvia tai tarinoita lasten päiväkotiarjesta esille vanhempainiltoihin. Pihatalkoot yhdessä lasten kanssa tai muu yhteinen vanhempia osallistava toiminta päiväkodissa oli vanhempien toiveissa.

”Kerrotaan pk:n arjesta, mitä lapset tekevät, miten ruokailu sujuu, miten ryhmädynamiikka toimii, miten riidat ratkaistaan, ohjataanko lapsille vaativampia leikkejä esim. vinkataan isompien palapeleistä/peleistä, ohjataan vaikeampia askarteluja, sorminäppäryysharjoitteita jne.”

”Etukäteen voisi kysyä vanhemmilta mahd. keskustelunaiheita tai antaa pohdittavaksi erilaisia kysymyksiä.”

”Ehkä rohkeampaa ja aktiivisempaa ”ei-mukavien” asioiden käsittely, esim ryhmädynamiikan ongelmat, ketkä ei oikein tule toimeen ja miten asiaan puututaan jne.”

”Vanhemmat esittelisivät myös itsensä ja kenen puolesta paikalla ovat.”

”Mielestäni olisi mukava kuulla enemmän palautetta omasta lapsesta. Olisi mahdollisesti hetki aikaa puhua lastenhoitajan kanssa.”

”Isompien lasten ryhmissä voisi ehkä kiertää vanhempien/lasten nimilista puhelinnumeroineen, jos haluaisi järjestää lapselle kaverikyläilyä.”

”Keskustelua voisi olla enemmän. Toivoisin avointa keskustelua lasten arjesta ja toiminnasta, mutta ymmärrän kyllä, että kaikki eivät halua keskustella omista asioistaan toisten kuullen.”

”Aina voi kehittää”

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vanhempien kehittämisideoita sekä kyselyn avulla kartoittaa vanhempien ajatuksia vanhempainilloista. Tavoitteena oli kehittämisideoiden avulla mahdollisesti parantaa vanhempainiltoja jatkossa Kalevan päiväkodissa. Kehittämisideoiden pohjalta syntyy pienimuotoinen opas (LIITE 3) Kalevan päiväkotiin josta päiväkodin henkilökunta voi ottaa kehittämisideoita tuleviin vanhempainiltoihin. Kysely ei ollut kovin laaja, mutta antoi hyvän käsityksen vastaajien mielipiteistä sekä kehittämisideoista.

On selvää, ettei vanhempainiltojen ajankohta voi aina sopia kaikille vanhemmille, vaikka kuinka tiedottaisi asiasta ajoissa. Pääsääntöisesti vanhempien osallistumismahdollisuudet vanhempainiltoihin olivat hyvät. Suurin osa vanhemmista koki myös vanhempainilloista tiedottamisen olevan riittävän hyvää.

Vanhemmat kokivat vanhempainiltojen sisältävän tärkeää tietoa sekä läsnäolonsä niissä tärkeäksi. Muutama vastaajista oli kuitenkin asiasta eri mieltä. Vanhempainiltoja kehittämällä tai tuomalla niihin jotakin uutta voidaan pyrkiä herättämään mielenkiintoa sekä lisäämään osallistujamäärää erityisesti niiden vanhempien osalta jotka nyt olivat eri mieltä.

Vanhempien mielestä vanhempainillat ovat tärkeä osa kasvatuskumppanuutta.

Vanhempien mielestä vanhempainilloissa voi kysyä oman lapsensa hoitoon, kasvuun ja kehitykseen liittyviä mieltä askarruttavia kysymyksiä. Toisaalta taas kehittämissideoissa toivottiin enemmän avointa keskustelua, keskustelua lasten arjesta päiväkodissa sekä palautetta omasta lapsesta. Tästä voisi päätellä, että vanhempainilloissa niin sanotusti aktiiviset vanhemmat, jotka rohkeasti esittävät kysymyksiä tai hakeutuvat hoitajien luokse keskustelemaan tai kyselemään saavat vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Jos vanhempainiltojen keskusteluun tuotaisiin lisää ja yksityiskohtaisempia seikkoja esimerkiksi lasten arkea koskeviin asioihin henkilökunnan toimesta voisi avoin keskustelu asioista tuottaa toivottua tulosta. Tämä vaatii kuitenkin sen, että hiljaisemmatkin vanhemmat saataisiin mukaan yhteiseen keskusteluun. Tämä seikka näkyy myös vaikuttamismahdollisuuksien kohdalla. Avoimeen kysymykseen vastanneiden vanhempien mielestä vanhempainiltoihin voi vaikuttaa olemalla itse aktiivinen keskustelija sekä kuuntelija, esittämällä kysymyksiä sekä avoimen keskustelun kautta. Vanhempainillassa voisikin pyrkiä osallistaamaan keskusteluun niitä hiljaisempiakin tai taka-alalle jääneitä vanhempia.

Puolet vastaajista kokivat, ettei vanhempainiltojen sisältö ole aina samanlainen. Neljäsosa kuitenkin koki sisältöjen olevan samanlaisia. Vanhempainiltojen suunnitteluun panostamalla voidaan pyrkiä vaihtelevuuteen.

Noin puolet vanhemmista kokivat, että vanhempainiltoja voisi parantaa tai kehittää. Kehittämissideoita tuli toiminnallisten vanhempaa osallistavien tapahtumien järjestämisestä, avoimesta keskustelusta, lasten arkeen liittyvästä yksityiskohtaisemmasta keskustelemisestä, ongelmiin puuttumisesta ja keskustelusta yhdessä vanhempien kanssa sekä vanhempien osallistamisesta vanhempainiltoihin. Vaikka yleiskuva vanhempien tyytyväisyydestä vanhempainiltoihin oli todella hyvä, kehittämissideoita tuli silti melko paljon. Vanhempien osallistaminen sekä vaikuttamismahdollisuudet päiväkodin asioihin luovat tiiviimpää kasvatuskumppanuutta.

7 POHDINTA

7.1 Luotettavuuden ja eettisten asioiden arviointi

Määrällisessä eli kvantitatiivisessa kartoituksessa pyritään saamaan mahdollisimman luotettavia tuloksia. Määrällisessä kartoituksessa reliabiliteetillä tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että mitattaessa samaa asiaa useamman kerran, riippumatta kartoituksen tekijästä, tulos on sama. Tällä tavalla saadaan ei-sattumanvarainen ja tarkka tulos. Määrällisessä kartoituksessa validiteetilla taas tarkoitetaan sitä, kuinka onnistuneesti on mitattu sitä mitä oli tarkoituskin. Eli kuinka hyvin kartoituksen tekijä on onnistunut operationalisoimaan eli muuttamaan arkikielelle kyselylomakkeessa esitetyt kysymykset sekä kartoituksessa käytettävän teorian, jotta vastaaja on ymmärtänyt ne.

Kvantitatiivissa kartoituksessa reliabelius ja validius yhdessä luovat kokonaisluotettavuuden. Hyvä kokonaisluotettavuus saavutetaan jos satunnaisvirheitä on vähän ja otos edustaa perusjoukkoa. (Vilkkä 2007, 149-152.)

Kyselyn vastausprosentti oli 56% eli noin puolet perusjoukosta. Suuri vastausprosentti vahvistaa tulosten luotettavuutta. Osa vastaajista jätti kuitenkin kyselylomakkeeseen tyhjiä vastauksia joka taas heikentää tulosten luotettavuutta.

Lisäksi huono ajankohta kyselylle saattoi heikentää luotettavuutta. Toimitin kyselylomakkeet päiväkotiin juuri pääsiäisen alla, jolloin lapsia on varmasti poissa päivähoidosta normaalia enemmän. Tämä on saattanut vaikuttaa heikentävästi vastaajien määrään. Myös pidempi vastausaika olisi voinut lisätä vastaajien määrää ja vaikuttaa vahvistavasti tulosten luotettavuuteen.

Tuloksia saattaa vääristää se, että mahdollisesti kyselyihin ovat vastanneet aktiivisimmat vanhemmat.

Pyrin kartoituksessa luotettavuuteen tekemällä kyselylomakkeen kokonaan itse ja operationalisoimalla eli muuttamalla kysymykset arkikieleksi. Tein kyselylomakkeen kysymyksistä myös mahdollisimman yksinkertaisia ja ytimekkäitä, jotta vastaajien olisi helppo ymmärtää ne ja vastata niihin.

Määrällisen kartoituksen eettisyydessä luottamuksellisuus, vaitiololupaus sekä salassapitovelvollisuus ovat asioita, joista raporttia tehdessä on pidettävä huolta. Jo saatekirjeessä vastaajille on vakuutettu kartoituksen luottamuksellisuudesta. Tästä lupauksesta tulee pitää kiinni myös raporttia tehdessä. Määrällisessä kartoituksessa ei ole henkilöiden tunnistamisriskiä, koska kartoituksessa tuloksia ei kirjata yksilöittäin. Tästä syystä kirjoittamistapa muuttuikin eettisyyttä tärkeämmäksi. Mustamaalaavia, yksipuolisia, halventavia, tirkisteleviä, loukkaavia, tyypitteleviä tai epäkunnioitettavia ilmaisutapoja kirjoittamistavassa tulee välttää. Myös asioiden kielteistä ilmaisutyyliä tulee välttää, koska se voi leimata koko ryhmän. (Vilka 2007, 164.)

Eettiset periaatteet, jotka koskettavat ihmistieteisiin luettavaa kartoitusta on jaettu kolmeen osa-alueeseen: tutkittavan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, vahingoittamisen välttäminen, yksityisyys ja tietosuoja. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan www-sivut 2015.)

Määrällisen kartoituksen raportointiosassa tuloksia käsiteltiin luottamuksellisesti sekä salassapitovelvollisuutta noudattaen niin kuin saatekirjeessä (LIITE 1) luvattiin. Saatekirjeessä vanhemmille kerrottiin mitä varten kartoitus tehdään ja mihin sitä tullaan käyttämään. Vastaajien itsemääräämisoikeutta vahvistettiin vapaaehtoisella osallistumisella kyselyyn. Yksityisyyden suojaaminen mahdollistettiin, kun kyselyihin pyydettiin vastaamaan nimettömästi. Satakunnan ammattikorkeakoulun sekä toimeksiantajan kanssa tehtiin kirjalliset sopimukset opinnäytetyöstä.

7.2 Yhteenveto

Opinnäytetyöni tavoitteena oli löytää kehittämisideoita vanhempainiltoihin joiden avulla niitä voitaisiin jatkossa parantaa sekä saada osallistujamäärää nostettua. Kehittämisideoita kerättiin päiväkodin lasten vanhemmilta kyselylomakkeen avulla. Mielestäni tavoite saavutettiin melko hyvin. Kehittämisideoita tuli 40% vastanneista. Kehittämisideat on listattu pienimuotoiseen oppaaseen, josta päiväkodin on jatkossa helppo ottaa kehittämisideoita tuleviin vanhempainiltoihin.

Ajatus opinnäytetyöhöni tuli viimeisessä harjoittelussa päiväkodin johtajalta. Olin ennen viimeistä harjoittelua hukassa ideoideni kanssa ja pohdein mistä ja miten

löytäisin mielenkiintoisen aiheen opinnäytetyölleni. Koska idea tuli päiväkodin johtajalta, se tulisi palvelemaan päiväkodin tarpeita sekä olisi työelämälähtöinen. Mitä pidemmälle olen opinnäytetyötäni saanut tehtyä, sitä vakuuttuneemmaksi olen tullut sen tarpeellisuudesta. Lisäksi opinnäytetyöni osallisti vanhempia, koska heillä oli mahdollisuus antaa kyselyn avulla kehittämisideoita vanhempainiltoihin.

Olen tyytyväinen omaan työhöni. Helppoa sen tekeminen ei ollut ja välillä meinasi epätoivo iskeä sitä tehdessä. Kartoittavan opinnäytetyön tekeminen oli haastavaa, kun aikeisempaa kokemusta ei ollut esimerkiksi kyselyiden tekemisestä. Sain työni varrella muutamia hyviä vinkkejä työn tekoon, mutta silti sen vaikeus yllätti minut. Jälkiviisaana olen tiedostanut sekä ymmärtänyt monia asioita, joita olisi voinut tehdä eri tavalla. Teoriaosuuden kokoamisen koin haastavaksi. Tietomäärä oli valtava tai sitten sitä löytyi niukasti, mitkä asiat ovat tärkeitä oman opinnäytetyöni ja sen näkökulman takia, mikä tieto taas on niin sanotusti ”turhaa” ja niin edelleen.

Pelkäsin myös vastaajien vähäistä määrää jos en sitä kautta saisikaan opinnäytetyön tavoitteena ollutta tietoa. Toinen pelkoni kohdistui kehittämisideoihin. Vaikka vastauksia olisi tullut sama määrä tai enemmän kuin nyt, mutta vastaajat eivät olisi kertoneet minkäänlaisia kehittämisideoita, minkä pohjalta olisin saanut oppaan tehtyä. Vaikka opas sisältääkin aiheeseen liittyvän kirjallisuudesta sekä internetistä löytyvää sisältöä, oli sen pääprioriteetti kuitenkin vanhempien kehittämisideoissa. Pelkoni osoittautui tässä asiassa kuitenkin turhaksi, ja olen enemmän kuin tyytyväinen saatuihin vastauksiin sekä kehittämisideoihin.

Kyselylomakkeiden vastausprosentti oli 56%, josta voisi päätellä aiheen kiinnostavan myös vanhempia, sekä heidän halunsa osallistua ja vaikuttaa päiväkodissa tapahtuviin asioihin. Vastausprosenttiin saattoi vaikuttaa alentavasti huono ajankohta kyselylle. Kyselylomakkeet jaettiin päiväkodissa jokaisen lapsen lokeroon päivää ennen pitkäperjantaita. Pääsiäinen on aikaa, jolloin lapsia saattaa olla poissa hoidosta normaalia enemmän. Tällöin kyselylomakkeeni ei välttämättä ole saavuttanut näiden lasten vanhempia. Toinen tuloksia mahdollisesti heikentävä seikka oli melko lyhyt vastausaika. Kyselylomakkeisiin oli aikaa vastata viikon verran.

Koen kasvaneeni ammatillisesti työtä tehdessä. Olen myös tullut tietoisemmaksi kehittämisestä eri muodoissa ja erityisesti sen tärkeydestä. Kehittäminen tuo aina

uusia tuulahduksia vaikka kehitettävä kohde olisikin entuudestaan hyvä. Siihen tällä opinnäytetyllä pyrittiin Kalevan päiväkodin vanhempainiltojen suhteen. Opinnäytetyötä tehdessäni opein paljon uutta. Kehittäminen avautui aivan uudella tavalla, ymmärrän paremmin kasvatuskumppanuutta ja erityisesti siihen liittyvää vanhempien osallisuuden tärkeyttä. Vaikka jo työni alkuvaiheessa tarkoituksena oli osallistaa vanhempia kyselyn avulla, tuntuu että sen merkitys on kasvanut työtä tehdessä. Opinnäytetyöni myötä haluan jatkaa kehittämistä myös jatkossa tulevissa työpaikoissani.

Vanhempien kehittämisideoiden, aiheeseen liittyvän kirjallisuuden sekä internetistä löytyvien sivujen pohjalta valmistui pienimuotoinen opas (LIITE 3). Opas sisältää kehittämisideoita vanhempainiltoihin. Oppaan kuvitus sekä itse tekemäni kansilehti tekee siitä värikkään. Tarkoitus oli tehdä oppaasta ”kevyt” ja helposti luettava. Mielestäni onnistuin siinä ihan hyvin. Opas löytyy Kalevan päiväkodista paperisena sekä sähköisenä versiona. Kalevan päiväkodin henkilökunta voi jatkossa käyttää opasta suunnitellessaan vanhempainiltoja. Toivon, että opas otetaan käyttöön ja että siitä on todellista hyötyä vanhempainiltojen suunnitteluun sekä kehittämiseen jatkossa.

Jatkokartoitusaiheena voisi tehdä uuden kyselyn seuraavien vanhempainiltojen jälkeen kehittämisideoiden hyödyllisyydestä sekä niiden vaikuttavuudesta vanhempainiltoihin.

LÄHTEET

- Akkanen, M. 2015. Vanhempien kokemus kasvatuskumppanuudesta Turun Ispoisten-Petreliuksen päivähoitoyksikössä. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 9.4.2016
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/104094/akkanen_mira.pdf?sequence=1
- Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Tampere. Tammer-paino.
- Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus: Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere. Vastapaino.
- Harjavallan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. 2010. Harjavalta. Viitattu 19.3.2016. <http://harjavalta-fi-bin.aldone.fi/@Bin/811f947c1d0651878bc884bcf28ec405/1458396985/application/pdf/3883534/Vasu.pdf>
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uud. p. Helsinki. Edita Publishing Oy. Viitattu 10.4.2016
<http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>
- Hujala, E. & Turja, L. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä. PS-kustannus.
- Kajanne, R. & Suurnäkki, T. 2001. Päivähoidon työsuojelu- ja kehittämisopas. Helsinki. Otavan Kirjapaino Oy.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2011. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta: Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. 6. uud. p. Jyväskylä. Bookwell Oy.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena: Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Tampere. Tampereen Yliopistopaino OY- Juvenes Print.
- Keskonen, S. & Virjonen, H. (toim.) 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki. Tammer-Paino Oy
- Lehtilä, M. & Saarinen, R-M. 2012. Vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta. AMK-opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 10.4.2016 file:///C:/Users/SV/Desktop/Saarinen_Riikka.pdf
- Lämsä, A-L. 2000. Verkosto vahvaksi: Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä. PS-kustannus.
- MLL:n Uudenmaan piirin www-sivut. Viitattu 12.4.2016
http://uudenmaanpiiri.mll.fi/toiminta/koulutuspalvelut/koulutukset_paivakodeille/

Nummenmaa, A-R. & Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki. WSOYpro Oy.

Sport:in www-sivut. n.d. Viitattu 12.4.2016

<http://www.sport.fi/varhaiskasvatus/palvelut/toiminnallinen-vanhempainilta>

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan www-sivut. 2015. Viitattu 14.4.2016

<http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakkoarviointi-ihmistieteiss%C3%A4>

Työkalupankin www-sivut. n.d. Viitattu 12.4.2016

<http://www.tyokalupakki.net/pages/index.php?id=83&pid=11>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Helsinki: Stakes. Viitattu 19.3.2016.

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

SAATEKIRJE

Hyvät Kalevan päiväkodin lasten vanhemmat!

Olen Niina Huhtala ja opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa sosionimiksi. Teen opinnäytetyöni yhteistyössä Kalevan päiväkodin kanssa.

Tutkimukseni tarkoituksena on saada tietoa Kalevan päiväkodin vanhempainiltojen parantamis- sekä kehittämismahdollisuuksista.

Opinnäytetyön tarkoituksena on saada teiltä tieto, jonka avulla voidaan kehittää Kalevan päiväkodin vanhempainiltoja jatkossa.

Vastauksenne käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimuksen tuloksista Teitä ei voi tunnistaa vastaajaksi. Tutkimusainoistoa kerätään ainoastaan tutkimukseen, johon tämä saatekirje liittyy. Aineiston numeraalisen tallentamisen jälkeen vastauslomakkeet hävitetään.

Vastaamiseen menee noin 10-15 minuuttia. Vastauksenne auttaa Kalevan päiväkotia kehittämään vanhempainiltoja jatkossa.

Tutkimukseni valmistuu keväällä 2016. Siihen voi tutustua Kalevan päiväkodissa sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun informaatiopalvelussa.

Vastatkaa alla oleviin kysymyksiin rengastamalla oikea vaihtoehto tai kirjoittakaa vastaus annetulle viivalle. Täyttämäne lomakkeen voi jättää Kalevan päiväkodin jokaisella osastolla olevaan kirjekuoreen, jossa lukee ”tutkimus vanhempainilloista”.

Tutkimusta koskeviin kysymyksiinne vastaa Niina Huhtala puhelimitse (XXX-XXXXXXX) tai sähköpostitse osoitteessa XXXXX.XXXXXXX@student.samk.fi.

Viimeinen palautuspäivä on perjantaina 1.4.2016.

KIITOS AJASTANNE! ☺

Ystävällisin terveisin

Opiskelija Niina Huhtala

KYSELY

1. Sukupuoli

1. Nainen 2. Mies

2. Kuinka monta lasta sinulla on x päiväkodissa hoidossa tällä hetkellä?

1. Yksi 2. Kaksi 3. Kolme tai enemmän

3. Kuinka moneen vanhempainiltaan x päiväkodissa olet osallistunut?

4. Onko x päiväkodin vanhempainiltoihin osallistumisesi estynyt jostakin syystä useamman kerran?

1. Ei ole 2. Kyllä on

Jos vastasit kyllä, miksi?

5. Onko vanhempainilloista tiedottaminen ollut tarpeeksi näkyvää ja selkeää?

1. Kyllä 2. Ei

6. Koetko että x päiväkodin vanhempainillat sisältävät sellaista tärkeää tietoa, että sinun tulisi olla paikalla?

1. Kyllä 2. Ei

7. Kuinka tärkeäksi koet osallistumisesi x päiväkodin vanhempainiltoihin?

1. Tärkeäksi 2. En kovinkaan tärkeäksi

8. Miten koet pystyväsi vaikuttamaan x päiväkodin vanhempainiltojen sisältöön ja kulkuun?

9. Koetko että x päiväkodin vanhempainillat ovat tärkeä osa kasvatuskumppanuutta?

1. Kyllä 2. Ei

10. Koetko että voit x päiväkodin vanhempainilloissa kysyä lapsesi hoitoon tai kasvuun ja kehitykseen liittyviä sinua askarruttavia kysymyksiä?

1. Kyllä 2. En

11. Jos olet osallistunut useampaan kuin yhteen vanhempainiltaan x päiväkodissa, koetko että vanhempainiltojen sisältö on joka kerta ollut samanlainen?

1. En 2. Kyllä

12. Jos vastasit äskeiseen kysymykseen KYLLÄ, onko se vaikuttanut osallistumiseesi x päiväkodin vanhempainiltoihin?

1. Kyllä 2. Ei

LOUHI
VANHEMPAIN-
ILTOIHIN
KALEVAN
PÄIVÄKOTIIN

”AINA VOI KEHITTÄÄ”

-Vanhemmille henkilökohtaisemman palautteen antaminen omista lapsista

-Hetki aikaa keskustelulle vanhemman ja lastenhoitajan/lastentarhanopettajan kanssa

-Ennen vanhempainiltaa vanhemmille mahdollisuus ehdotella ajankohtaisia teemoja/ mieltä askarruttavia aiheita

-Kasvuun ja kehitykseen, varhaiskasvatukseen ja turvallisuuteen liittyviä teemoja

-Ulkopuolinen asiantuntija kertomaan jostakin ajankohtaisesta aiheesta

-Vanhempien esittely (keitä ovat ja kenen puolesta ovat paikalla)

-Avointa keskustelua

-Vanhempainillassa yhdessä keskustelua, vanhemmille etukäteen pohdittaviksi annetuista kysymyksistä

-Ryhmien arjesta kertominen

-Valokuvia tai tarinoita lasten päivästä päiväkodissa esille/esittelyä

-Vinkkejä vanhemmille miten lasten taitoja voisi kehittää kotona →
matemaattiset taidot, lukivalmiudet...

-Tietoa vanhemmille miten lasten arki päiväkodissa sujuu:

- + lasten arjesta/toiminnasta päiväkodissa
- + ruokailutilanteista
- + ryhmädynamiikasta ja sen toimivuudesta
- + miten riitatilanteet ratkaistaan
- + ohjataankoa lapsia vaativampiin leikkeihin
- + miten ongelmatilanteissa toimitaan

-Hankalien ja ongelmallisten asioiden käsittelyä avoimesti vanhempien kanssa → tilanteiden purkaminen yhdessä vanhempien kanssa sekä ratkaisujen miettiminen

-Vanhempien mahdollisuus osallistua enemmän päiväkodin arkeen

-Isompien lasten ryhmien vanhempien/lasten nimilista
puhelinnumeroineen → mahdollisuus kaverikyläilyyn

-Muita kehittämis- ja yhteistyöideoita:

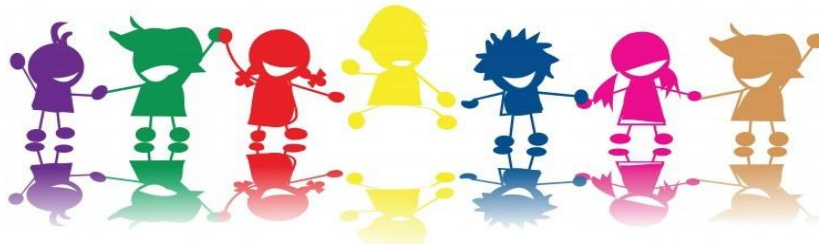
- ✚ pihatalkoot → vanhemmat ja lapset yhdessä
- ✚ Isänpäivänä isien aamupala lapsen päiväkodissa
- ✚ isovanhempien päivä

-Toiminnalliset vanhempainillat

→retket, näyttelyt tai erilaiset tapahtumat

→leivontaa, askartelua, pelaamista (mahdollisuus ottaa lapset mukaan toimintaan)

-Lapsiparkki-toiminta päiväkodilla vanhempainillan ajan

-Internet-sivuja, joista löytyy kivoja vinkkejä sekä sovellettavia toteutusideoita:

- ✚ Toiminnallinen:
www.sport.fi/varhaiskasvatus/palvelut/toiminnallinen-vanhempainilta
- ✚ Learning cafe-menetelmä:
www.tyokalupakki.net/pages/index.php?id=83&pid=11
- ✚ Vinkki ajankohtaiseen aiheeseen:
http://uudenmaanpiiri.mll.fi/toiminta/koulutuspalvelut/koulutukset_paivakodeille/

